

Милан Ружић

ПУН
КОФЕР
ПРИЧА

Copyright © 2022, Милан Ружић
Copyright © 2022 овог издања, ЛАГУНА

ПУН
КОФЕР
ПРИЧА

Садржај

НЕДОСТАЈАЊА	11
Ако имаш некога кога немаш.	13
Ивана на путу	15
Одакле зовеш?.	18
Пожешка железничка станица у доба милијардера	20
Правда и поштење	23
Снови не боле	26
Видео сам те срећну	29
ДАЈТЕ МИ САМОЋУ	33
Црни лабрадор	35
Дајте ми самоћу	37
Е.	39
Испијање вина.	44
Јесте ли и даље у својим дечјим собама?	47
Кактус.	50
Кестен.	53
Мали градови	56

На прагу шуме	59
Никада нећете бити ја	62
Ноћна песма	65
Ноћобдије	69
Ноћу не спавам	72
Палећи рукопис	74
Писци и флаше	76
Планина девојака и трешања	78
Први пут сам видео мртвог човека	81
Шпорет	84
Шта ли раде моји бивши путеви?	87
Таксиста	90
Укрштене речи	94
Вечерас ми се опет плаче	98
Волим зимске вечери у малим градовима	101
Кад имаш петнаест година...	104
ЗАПИСИ ИЗ ПОДНЕБЉА	107
Авион	109
Човек с пиштољем	111
Дечак са сломљене столице	114
Дечје сузе	118
Ја Србин, гоља у опанцима	121
Кљунар	124
Крив за невиност	126
Лопов	128
Ноћас звале су ме јаме	131
Плач српски	133
Поноћне ватре	136
Сети се...	141
Силом столар столове спасава	147
Светионик	150

НЕ УМЕМ ДА ПИШЕМ О ЉУБАВИ.	153
Ако волиш моје приче...	155
Ђутим ти песму	158
Када кажеш да је волиш....	160
Кључеви	163
Мимоилажење.	165
Могоао сам и да лажем	166
Можда ћемо попричати	169
Позови ме	172
Немој да се заљубиш у мене.	174
Никада ти нисам рекао	178
О светицама и вештицама.	182
Остави шал, треба ми за монодраму.	186
Плес на киши	189
Прича тече Дунавом	191
Причали су људи	195
Станар њене главе	198
Завидели су нам	200
СРЕТАЊА	205
Чекао ме је велики писац	207
Човек са репом	210
Хандке	213
Јачи пол.	215
Ослобођена	218
Писац у публици	219
Срео сам човека.	221
ДА СИЂЕШ МЕЂУ НАС	223
Ако сте икада осетили....	225
Да сиђеш међу нас	227
Дете	230

Добра жетва са најгорих њива232
Једно сигурно знам234
Поход на грех237
Потрага за лепотом240
Самоћа242
Свакодневна чуда245
Све створено шестог дана покварило се већ седмог .	.247
Свемајци свепотребној249
Тражење човека у човеку251
Требало је написати само једну реченицу253
Вера и вечера255
ФУСНОТЕ257
Депресија259
Долазимо по све261
Једне ноћи263
Јуче266
Лако је бити велики269
Летњи дан272
Не иди...275
Нека мржње вама278
Ниси сам281
Осећате ли рупу?284
Пало небо на земљу286
Стићи ћу те кад-тад288
Страх290
Свици и комарци292
Ви не знате свет294
Видим...298
Моје речи и ја300
<i>О ауџору</i>	<i>.303</i>

НЕДОСТАЈАЊА

Ако имаш некога кога немаш

Ако имаш неког драгог кога више немаш, ово је можда за тебе. Многи ми кажу да више не постоје они који су доскоро постојали и да их ништа не може вратити. Али лажу. Ноћ их увек врати. Крену да лутају по сећањима и смеју се са онога света, грле те кроз снове, причају ти с унутрашње стране уха.

Ако си имао оне чију смрт наново доживљаваш и оплакујеш их сваког јутра, имао си нешто и због тога треба да будеш срећан, иако може деловати да срећа с тим нема везе, па чак и помислиш да ако је икада и била ту, више није. Није срећа отишла са њима, него су они отишли са њом. За њих више нема патње. Они сада гледају како ми плачемо и срећни су што су постојали.

Ако си имао некога због кога сада избегаваш градове, заобилазиш тргове, не пијеш омиљено пиће, не певаш неку песму, не пролазиш поред појединих кућа, имао си много, а чим си имао много, много си и изгубио. Али неко никада није имао много и никада ништа вредно неће изгубити – благо њему и тешко њему.

Ако си имао некога због кога се смејеш и плачеш у исто време, ниси имао ништа мање од свега. Да ниси имао неког таквог, не би се та туга коју осећаш смела назвати животом. Шта је живот без смеха? Шта је туга без суза? Или шта је живот без суза и шта је туга без смеха? Живот без смеха је смрт. Туга без суза је терет који никада не скидаш са леђа. Живот без суза је живот без душе. Туга без смеха је облачан дан који се никада неће разведрити.

Ако си имао некога ко је исто тако имао тебе, ни тај неко није јефтино прошао и лако отишао. Изгубио је и више него ти. Неко сматра срећнијим њега, неко тебе. Нико ту није срећан, као што нико не би смео ни бити тужан.

Ако си имао некога ко ти је био нешто, некад и све, не можеш рећи да сада немаш ништа. Када се тврђава сруши, остају темељи и зидине. На њима ваља опет подићи нешто, какво год да је и колико год те штитило. Ако има ко, имаће и шта.

Ако си имао некога ко је изненада отишао, увек ће те плашити изненађења. Ако си имао некога ко је дуго одлазио, увек ће те плашити време.

Ако имаш некога кога не би волео да немаш, шта чекаш? Што читаш? Грли!

Ако немаш никога кога немаш, имаш све и не знаш ништа, Бог те добри наградио.

Ако имаш некога кога немаш, све си ово знао и без мог писања.

Ивана на путу

Јутрос сам добио поруку која је рекла да си отишла. Не знам да ли сам био више љут на телефон, на оне који су је послали, на свет или на ко зна шта и кога. Безбрижно доба ми је пало под ноге. Јутро је засмрдело на тугу, свет постао тежи за једну бол, а душа лакша за сузе које нису престале да теку. Знаш ти за ким. Не смеј се издалека и не прави се невешта. За тобом.

Распало ми се детињство на комаде, ноге су ми утрнуле, а онај пут ка твојој кући остао те је жељан. Стално сам у шетњама гледао на тај пут и присећао се како смо њим безбрижно ходали у озвезданим ноћима испуњавајући их смехом, понеком псовком и твојим испитивањима због чега сам тих вечери био тужан. Ти ниси била само ти, ти си била смех у телу девојке, а ми смо се поред тебе смејали, није ни било важно чему.

И кад бисмо те отпустили до раскрснице на којој су се губили путеви и одмарала се стара пуста школа, а ти поред куће са окруњеном плочом кренула ка својој, ми бисмо те остајали жељни до сутрадан.

Сад смо те остали жељни заувек.

Видим кроз маглу твоју благо накривљену главу како тражи одговоре. Видим твоја уста спремна да проговоре памећу без секунде размишљања. Видим и чујем наше сталне свађе због неважних ствари у које смо се упуштали само да бисмо се после њих помирили. Било нас је четворо у друштву које је већи део ноћи избегавало аутомобиле идући крајем неосветљеног пута, стално вичући једни на друге покушавајући да докажемо да смо у праву у вези са стварима које никада и нису биле превише важне.

Важна је љубав усамљеног друштва испод звезда, за које си причала да је боље не гледати их, него гледати пред ноге. Та твоја реченица ме више уопште не интересује. Због тебе сад морам да гледам у звезде. Ниједан наш потез ни размишљање за тебе нису били довољно добри јер си желела најбоље за све које си познавала. Сад не знам шта ћу са свим оним што ти нисам рекао. Једина ми је утеха да сад вероватно знаш све што мислим и видиш све што радим.

У овој ноћи, када од сећања кидам оно најлепше да бих писао о нечему најтужнијем, сећам се како ме никад није мрзело да те отпратим до оне раскрснице и гледам како кроз таму корачаш узбрдо ка својој кући, а вечерас ме мрзи јер знам да одлазиш без окретања при којем би махнула или се насмејала.

Онај пут више ничему не служи, нити су звезде тако ниско као некада, а путеви на раскрсници не воде никуда даље, већ само враћају уназад.

Увек сам, грудима пуним среће, гледао брдо на коме је твоја кућа, а сад је нећу видети од суза кад погледам у њеном правцу.

Све ти ово пишем да имаш шта да прочиташ кад дођеш својој другој кући, где ћеш одморити лепоту. Месец ће ти у одласку осветлити пут, а од ујутру ће сунцокрети гледати у тебе. На ноге кад се она спомене, свете. И не знаш ко ти је отишао.

Одакле зовеш?

Одакле зовеш? Из прохладних ходника времена кроз које дува страшна олуја и где сећања кисну праћена мон-сунима минулих година? Из старе куће које више нема? Одакле зовеш? Из цркве у којој смо престајали три сата по најљућој зими да нам освештају колач уочи славе? Из спуштеног седишта старог аутомобила, где се одмараш како бисмо кренули даље? Одакле зовеш?

Из безбрижног детињства и са реке где сам учио да пећам? Са стрмих травњака неспретно састављених кућа, поврх којих расту беле трешње пуне црва? Са завејаног пута где је пукла гума? Из наручја оних који су отишли пре тебе? Одакле зовеш?

Са неба поред Бога, из блата, са јабуке? Да ли тај глас путује рупама у зидовима изрешетаних кућа и извире из многих оцака? Одакле зовеш?

Са пута, из коначишта, из хладне земље? Са мермера, из слика, кроз уши сећања? Из снова на јастуку мокром од суза, изнад кревета, кроз широм отворене прозоре туге? Из главе, из генетског ланца, из паралелних света? Одакле зовеш?

Из гомиле оних који су отишли ненајављено? Из гласног смеха који је растеривао недоумице? Кроз трску у којој стоји заглављен чамац? Са звоника обновљеног манастира? Кроз меандре Западне Мораве? Кроз ветрове Јадовника? Одакле зовеш?

Одакле долази твој глас који годинама нисам чуо? Са старих касета, из подсвести, из жеље да га чујем? Кроз какве портале и уметке времена се чује глас? Са болничке постеље, из дунила, из магле суочавања са собом? Из навике, из љубави, са никад усахлих слика срећног времена? Одакле зовеш?

Са росом натопљених ливада испод неке шљиве, из снега, кроз облаке? Кроз трепераве пахуљице и топао дах који их тера, кроз ниске четинаре међу којима се игра северац, кроз каљуге бивших времена и неизневерених очекивања? Одакле зовеш?

Слушам, али не могу да одредим са које стране допире глас, или можда допире лудило. Ветар лагано помера стари дрвени прозор и вукови се чују у даљини. Меша се звук њиховог завијања са твојим гласом. Можда зовеш из шуме која је прогутала ону кућу да знам да тамо живиш сад када ниси међу живима.

Све ово чујем и пишем у дунилу, у ватри недостајања, у глави детета заборављеној у оној одраслог човека. Зовеш да знам да си ту. Настави да зовеш да се имам према чијем гласу оријентисати у свим бурама света. Одакле год звао, знај да је тамо и моје срце.

Пожешка железничка станица у доба милијардера

У рана јутра раних година када је у Србији само неизвесност била извесна, умивеног лица са још сна у очима и корацима, одгурнувши тешка врата, ступио бих у зграду железничке станице која је врвила од живота. На њеним пуним шалтерима тих година превоз су тражили људи празних џепова.

Са леве стране, након кратког ходника у ком су лежали пијанци изјашњавајући се као бескућници јер је боље рећи да си бескућник него да се плашиш да кући одеш пијан жени, лежао је дугачки замрзивач који је од сладоледа имао само натпис, а изнад њега се гордо уздизао високи излог станичног киоска окићеног паклама цигарета и кесама са кафом. Цене су биле као поједини људи – све безвредно натукло је на себе цену у милијардама, које је тад овде имао сваки просјак. Ми синови српских милијардера, а тиме смо се оних година могли похвалити сви који смо у то доба знали да бројимо само до двадесет, тада смо били највише збуњени. Због оних цигарета многи су остајали без карата по које су дошли.

Десно од улаза налазио се ресторан у ком нико никад није наручио ништа осим ракије. Наручивали су стално „једну за пута“, најчешће баш они који не путују, већ испраћају.

На великим архитектонским промашајима и кошмарима естетике поткровља, уз греде су се одмарали и врапци. Само би понекад јурнули на под да покупе мрве ђеврека или зрна сусама са свеже испечених штапића купљених у пекари у дну станице. Када би се неко нервирао због неретко и тросатног кашњења двовагонског воза за Бијело Поље, а врабац не би издржао, па би остатке оног ђеврека или сусама из подрепја у прелету истресао на изнервираног, тада би шалтерска службеница, једина угрејана особа на станици, рекла да је то срећа, и да то можда значи да ће воз стићи раније.

Рашрафљене непристојне столице на које када седнеш, због положаја седишта, биваш приморан да окренеш леђа другима, шкрипале су тако снажно да су људи са њих скакали мислећи да то воз стаје уз шкрипу кочица, а они искуснији би тад заузели места.

Код табли са возним редом није стајало много људи јер возни ред у то време није постојао, за разлику од нереда. Како је само важна била жена која је наплаћивала тоалет, мада јој нико није плаћао јер су људи бесплатно обављали те ствари око станице. Њена важност потицала је од лажи која је заиста личила на истину, а то је да тачно зна кад возови стижу јер отправници журе у тоалет пре доласка воза. Њу су, из поштовања, уместо баба-сера звали дама-сера.

Угоститељ из ћошка је стално био нервозан, па би пушећи, са белом крпом преко руке, само чекао да се жамор на станици стиша како би могао сам да пије у

својој кафани, која је увек пословала на нули због газдине љубави према алкохолу.

Када би се у промрзли али распричани народ умешао звук воза и госпођа топлих ногу, велепоседница грејалице с оне стране шалтера, хладним гласом саопштила на који перон воз стаје, сви би нагрнули напоље под велике станичне сатове, а лево уз пругу, прекопута силоса, заборављен међу жбуњем, сам би стајао споменик неком момку.

Воз би шкрипао док стаје, а за то време неко од оних на столицама би се задовољно смејао и говорио како га овога пута неће преварити, и тако остајао без превоза. По изласку путника из воза ми бисмо уласком постајали исто то, па бисмо уз челичне мрежасте степенике журили унутра да заузимамо слободна места, којих није било.

Тада се само углавиш негде у ходнику и, стојећи на једној ноzi попут чапље, по звиждуку отправника и поласку, иза себе оставиш станицу чије буке, гâзда, врабаца, киоска, грејалице, осмеха и живота данас више нема. Тамо се сада гурају само сећања и самоћа. Једино онај момак са споменика са тугом у очима чува пусту станицу и испраћа празне возове.

Правда и поштење

Тај разбарушени тамнокоси човек увек обучен у рите одрпанке које су више откривале него што су скривале, и више хладиле него што су грејале, био је познат у целом, хајде да тако кажемо, граду, и то као неко ко иде околу и нуди помоћ за новац којим се не може купити ништа.

Нико није сигуран колико је балвана пребацио преко својих леђа, колико цакова протурио кроз нажуљане руке, колико ожиљака је имао, што из рата, што од откинутих ланаца моторне тестере. Али сви су били сигурни у његову доброту и поштење. Тако обично и бива – они који имају, имају јер нису били поштени, а они који немају, немају због свог поштења. И сада, у том граду у ћошку света, они који су били непоштени удељују поштену човеку милостињу.

Он је рањаван у претходном рату, и то дванаест пута, а име рата не спомињемо јер овде сваки час дође неки рат, па их више нико и не крштава именом. За те силне ране није добио никакву пензију, ни минималну зараду, нити га је социјална служба икада помагала, али добио

је прилику коју нигде у свету, осим овде, нико не може добити, а то је да буде просјак са слабим срцем у земљи коју је бранио својим животом, који му Господ није дозволио да положи на браник државе која га храни само незахвалношћу и понижењем.

Његово слабо срце није било слабо само због кошмара који су доносили рат назад на клупе по којима је спавао у парковима, нити због два инфаркта која је прегурао захваљујући својој физичкој снази и чињеници да Господ воли сиротињу. Оно је било слабо због једне девојке која је живела у апартману на последњем спрату највише зграде, стално обасипана златом и комплиментима, уважавањем и наклонима, љубављу и пажњом, али и тугом коју је знала да крије као живот срећу од нашега јунака са клупе у парку.

Да се ништа од овога не би претворило у љубавну причу, није лоше знати да је његово срце ослабила она својом удајом за највећег ратног профитера, трговца остацима живота људи који су опстајали након изгона тих мученика из њихових кућа. Истина, никада није била заљубљена у тог препродавца успомена, нити у његов капитал. Била је заљубљена у своје срце и није хтела да опрости ономе који сада спава у парку испод њених ногу што је отишао у рат, уместо да дезертира као онај коме сада спрема доручак. Кукавичлук и превејаност једног победили су у рату са храброшћу и поштењем другог.

И наш јунак се никада ни на шта од тога није пожалио. Плакао је ноћу кад га нико не види, вриштао поред обале кад река надође у пролеће и свој дух утапао у хук воде. Њему није било тешко што злотвори пред њим причају о мирењу, профитери о поштењу, силеције о милосрђу, злочинци о жртвама, сити о глади. Њега је

пекла та успомена закључана изнад шестог – на седмом спрату, или седмом небу, није знао да их разликује.

Једино што му је враћало веру у живот и спуштање те девојке на земљу, у приземље код њега, била је фонтана коју су направили на тргу поред пекаре. Како је већ неколико дана гладовао, није био сигуран у оно што је видео и чуо, а стално је слушао о томе како људи бацају новац у фонтану и да то доноси срећу. Њему никада није пало на памет да новац из фонтане узме и купи храну јер није хтео да даје туђу срећу за свој опстанак, као онај који му је једног дана, седећи испред кафића са женом коју му је отео, уделио новац за храну.

Наш јунак, човек који никада тај новац не би узео да је био при себи, као што није јер глад није дозвољавала да иједан сунчев зрак разума падне на његов глађу помрачен ум, узео је новац и као без душе потрчао ка пекари.

Пред самом пекарном нагло је скренуо и пришао фонтани. Изговорио је жељу у себи и новац убацио у бистру воду. Како се одмакао од фонтане, на њега је налетео камион који сваког јутра из пекаре развози хлеб и пецива. Његова непрежаљена доживела је дубоку старост у једном манастиру, Господе праштај, никад непредана Богу, него сећању на нашег јунака погинулог у улици која данас носи име оног профитера.

Нико не зна шта је тог дана наш јунак пожелео пре него што је његова крв натопила хлеб који је испао из камиона при удару, али једно је сигурно – у том граду више нико никада није поменуо ни правду ни поштење.